

AZƏRBAYCAN MÜƏLLİMİ

**Təhsil
millətin
gələcəyidir!**

Heydər Əliyev

Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin orqanı

Yeni dərs ilinə yeni hədəflərlə

Təhsil işçilərinin respublika
konfransı keçirilib

2019-2020-ci tədris ilinin başlanmasına bir neçə gün qaldı. Təhsilçilər yeni dərs ilinin həyəcanı ilə məktəbə başlayacağı günü gözləyir. Təhsilçilər isə son hazırlıqlarını görür. Hazırlıqlar çərçivəsində sentyabrın 2-dən başlayaraq respublikanın müxtəlif rayon və şəhərlərində təşkil edilən təhsil işçilərinin sentyabr konfransları ayın 6-da öz işini yekunlaşdırıb. Konfranslarda ötən tədris ilinin yekunları və yeni tədris ilinin prioritet istiqamətləri təhsil işçiləri ilə yerlərdə geniş müzakirə edilib, qarşıda duran vəzifələrlə bağlı tövsiyə və tapşırıqlar verilib. Sentyabrın 11-də isə keçirilən respublika konfransı ilə təhsil işçiləri yeni dərs ilinə hazırlıqları tamamlayıb.

Konfransda Təhsil naziri Ceyhun Bayramov, millət vəkilləri, yerli təhsil idarəetmə qurumlarının və ümumi təhsil müəssisələrinin rəhbərləri, müəllimlər, təhsil ekspertləri, media qurumlarının rəhbərləri və təhsil ictimaiyyətinin nümayəndələri iştirak ediblər.

Təhsil sahəsində çoxşaxəli layihələr həyata keçirilir. Təhsil naziri Ceyhun Bayramov həyata keçirilən tədbirlərin nəticələrinin təhlilinə əsaslanaraq bir sıra vacib istiqamət üzrə görülən işlərdən danışib, qarşıdakı hədəfləri açıqlayıb. Nazir məktəblərin maddi-texniki bazasının təkmilləşdirilməsi və müasirləşdirilməsi istiqamətində görülən işlərə toxunub.

➔Ardı səh.3

Yeni dərslər ilinə yeni hədəflərlə

← Əvvəlki səh.1

Ruhiyyə DAŞSALAHLI

Məktəblərin maddi-texniki bazasının müasirləşdirilməsi, məktəblərdə təhsil üçün şəraitin yaradılması məqsədi ilə hər il ölkə başçısı tərəfindən imzalanan çoxsaylı sərəncamlara diqqət çəkən nazir qeyd edib ki, bu istiqamətdə gedən işlər Prezident İlham Əliyevin şəxsi nəzarəti altındadır.

Maddi-texniki bazanın təkmilləşdirilməsindən, yeni məktəblərdən danışıqdan Birinci vitse-prezident, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən xüsusi layihələr də diqqətə çatdırıb. Ceyhun Bayramov deyib ki, yeni tədris ilinin əvvəlində Təhsil Nazirliyi tərəfindən təmir-tikinti işləri yekunlaşdırılan 43 məktəb binası şagirdlərin istifadəsinə veriləcək. Onun sözlərinə görə, bu sahədə inkişafın davamı olaraq bir sıra əsaslı nailiyyətlər əldə edilib. 2003/2018-ci illər ərzində 3200-dən çox məktəb binası tikilib və ya əsaslı təmir edilib. Nəticədə 1 milyondan çox şagirdin təlim şəraiti yaxşılaşıb. İki növbədə oxuyan şagirdlərin sayı 35 faizdən 14 faizə enib.

3-5 yaşlı uşaqların təhsil aldığı qrupların sayı artırılacaq

Təhsilin keyfiyyətinə gəlinə, bu istiqamətdə fəaliyyət lap aşağıdan, 3-4 yaşlı uşaqlardan başlayır. UNİSEF və Avropa Birliyinin maliyyə dəstəyi ilə həyata keçirilən 3-5 yaşlı uşaqların icma əsaslı məktəbəqədər təhsilə cəlb olunması layihəsinin də uğurlu nəticələri var. İndiyə qədərki prosesin yekunu olaraq yeni qərar verilib. Həmin qərara görə, növbəti tədris ilində icma əsaslı məktəbəqədər qrupların sayının artırılması 300-ə, uşaqların isə 6000 nəfərə çatdırılması nəzərdə tutulub.

Beşyaşlıların məktəbə hazırlığı da ümidverici rəqəmlərlə ifadə olunur. Bu il və gələnlərində əvvəlki illərə nisbətən artaraq 55 minə qədər artmış ölkələrin göstəriciləri ilə eynidir.

Əməkhaqqı artımı davamlı və sistemli xarakter daşıyır

Təhsil sahəsində ötən illər ərzində əldə edilən ən böyük uğur iş qəbulun obyektivliyinə inamın formalaşdırılmasıdır. Təhsil naziri müəllim nüfuzunun, müəllimlərin peşəkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi, istedadlı insanların müəllim peşəsinə cəlb edilməsi istiqamətində görülən işlərdən danışdı. Həmin işlərin nəticəsidir ki, 2019-cu ildə müsabiqədə iştirak edənlərin sayı əvvəlki illərə nisbətən artaraq 55 minə qədər artmış ölkələrin göstəriciləri ilə eynidir.

qəbul olunub.

İndiyəqədər ölkə üzrə 150 mindən çox müəllim diaqnostik qiymətləndirmədən keçib. Onların dərslər yükü norması 1.5 dəfə, əməkhaqları 2 dəfə artırılıb. C.Bayramov qeyd edib ki, təhsil sistemində əməkhaqqının artımı davamlı və sistemli xarakter daşıyıb: “Bu il iyunun 18-də Prezident İlham Əliyevin müvafiq Sərəncamı ilə ümumtəhsil sistemində çalışan və diaqnostik qiymətləndirmədən keçən müəllimlərin əməkhaqqı növbəti dəfə – 1 sentyabr 2019-cu ildən 20 faiz artırılıb. Bu artım da nəzərə alınmaqla təhsil sistemində orta əməkhaqqı 600 manatı keçib. Eyni zamanda, ümumtəhsil sistemində çalışan 5 mindən artıq müəllimin bu artımdan sonra əməkhaqqı 1000 manatdan çox təşkil edirdi”.

Müəllimin keyfiyyəti, şagirdin nəticələri yaxşılaşıb

Bir tərəfdən iş bilik və bacarıqını təsdiq edənlərin qəbul olunması, digər tərəfdən sistemdə olan müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsi və aşağı nəticə göstərən müəllimlərin təlimlərə cəlb edilməsi ötən illər ərzində müəllimlərin keyfiyyət göstəricilərinə bərabər təsir göstərib. Bu və digər tədbirlər müəllimlərin cəmiyyətdə nüfuzunun yüksəlməsinə səbəb olub. Bu da öz növbəsində müəllimlərin istəyənlərin sayının çoxalmasına gətirib çıxarıb. Nəticə özünü 500-dən çox bal toplayan abituriyentlərin sayında əksini tapıb. Bu il ali təhsil müəssisələrində təhsil almaq hüququ qazanların 25 faizi müəllimlik ixtisasını seçib. Başqa sözlə, 500-dən çox bal toplayan hər 4 abituriyentdən birinin elektron ərizəsində yazdığı ilk ixtisas müəllimlik olub. Təhsil nazirinin fikrincə, bu da müəllim peşəsinin rəqəbatliliyi, təhsilin keyfiyyəti haqqında müsbət proqnozlar verməyə, növbəti illər üçün məktəblərdə müəllim təminatına nikbinliklə baxmağa imkan verir.

Məktəbdə keyfiyyət müəllimlərdən başlayır. Müəllimlər isə öz növbəsində məktəbin səviyyəsinə təsir göstərir. Nəticə şagirdlərin qiymətlərində ortaya çıxır. Bu da nəticədə. Təhsil naziri rəqəmləri açıqlayıb: “Beynəlxalq olimpiada və bilik yarışlarında Azərbaycan məktəbliləri son beş ildə 4 qızıl, 34 gümüş və 108 bürünc medal olmaqla, ümumilikdə 146 medal qazanıblar”.

Ötən il bir sıra şəhər və rayonlarımızda xüsusi istedadlı şagirdlərdən ibarət lisey siniflərinin yaradılmasını olimpiadalara hazırlıq çərçivəsində mühüm tədbirlərdən biri kimi qeyd edən C.Bayramov sayı 60 olan belə siniflərin artırılacağına vurğulayıb. Fizika-Riyaziyyat və İnformatika Təmayüllü Respublika Liseyinin Quba və Gəncədə, Kimya Təmayüllü Respublika Liseyinin isə Şəki və Şirvan şəhərlərində filialları yaradılıb. Nazir bu siniflərin bəlgələrdə olan istedadlı şagirdlərin seçilməsində mühüm rol oynayacağına əminliyi ifadə edib.

Tam orta təhsil səviyyəsində təmayülləşmənin əhatə dairəsi genişləndirilir

Ölkə təhsilinin qarşısında duran vacib məsələlərdən biri bütün məktəblərdə keyfiyyətli təhsilin təmin edilməsidir. Təhsil naziri tam orta təhsil səviyyəsində bu prosesin gedişində tam razı deyil: “Aparığımız təhlillər zamanı fərqli mənzərə görürük. Əfsuslar olsun ki, ələ təhsil müəssisələrimiz var ki, onlar bu işi lazımı səviyyədə təmin və təşkil edə bilmirlər. Bu, bir çox məqamlarla özünü təsdiq edir. Bəzi məktəblərdə arxaınlıq var ki, şagirdlər əlavə hazırlıq hesabına imtahanlara müstəqil hazırlaşmağa məcbur olurlar. Halbuki təhsil qanunvericiliyində edilmiş son dəyişikliklər bütün məktəblər üçün yüksək nəticələr əldə etmək imkanları yaradıb. Hesab edirik ki, artıq bu işdə köklü bir yanaşmanın və dəyişikliklərin edilməsinin zamanı yetişib”.

Bu məqsədlə atılan addımlardan biri təmayül siniflərinin yaradılmasıdır. Artıq bir neçə ildir başlayan bu prosenin uğurlu nəticələri var. Təhsil naziri bildirib ki, şagirdlərin meyl və maraqları hesabına təmayül siniflərinin yaradılması üçün bütün imkanlar təmin edilib: “Eyni zamanda, şagirdlərin təhsillərinin növbəti pilləsində seçdikləri ixtisasa uyğun olmayan fənlərin sayının azaldılması və ya keçirilməməsi, məhz şagirdlərin maraqlarına uyğun fənlərin keçirilməsi imkanları mövcuddur. Bir çox yerlərdə çətinliklər nəzərə alınaraq, təmayül siniflərinin yaradılması üçün 20 şagird deyil, 15 şagirdlə də formalaşdırılmasının qanunvericiliyə daxil edilməsi imkanları daha da genişləndirilir”.

Beləliklə, 2140 sinifdə 47930 şagird təmayüllər üzrə təhsilə cəlb edilib. Təmayülləşmə şəbəkəsinin genişləndiriləcəyi şübhə doğurmur. Növbəti tədris ilindən etibarən isə ümumi təhsil müəssisələrinin X-XI siniflərində peşə təmayül sinifləri də fəaliyyətə başlayacaq. Bakı, Abşeron, Sumqayıt, Gəncə, Şirvan, Masallı, Cəlilabad, Xaçmaz, Salyan, Biləsuvar, Şəki, Qusar, Şəmki və Sabirabadda yerləşən 20 ümumi təhsil müəssisəsində peşə təmayüllü siniflər yaradılacaq. Həmin siniflərdə ümumi təhsil müəssisələrinin IX sinfini bitirənlər qəbul ediləcəklər.

Peşə təmayüllü siniflər ümumi təhsil müəssisələrinin ərazi, eləcə də maddi-texniki tədris imkanları nəzərə alınmaqla müəyyən edilib. Təhsil naziri növbəti ilin planını açıqlayaraq deyib: “İlkin olaraq müxtəlif bölgələr əhatə edilməklə, 20 ümumi təhsil müəssisəsində işə xidməti, kənd təsərrüfatı, inşaat və məişət texnikası sahələri üzrə bacarıqların tədrisi üçün zəruri olan emalatxana və təcrübə sahələri yaradılacaq”.

Nazir C.Bayramovun sözlərinə görə, X-XI sinif şagirdləri üçün nəzərdə tutulan peşə təmayüllü siniflərin yaradılmasında məqsəd ümumi orta təhsil bazasında təhsilalanların müxtəlif peşələr üzrə ilkin bilik

və bacarıqlara yiyələnməsi, peşə ixtisasları barədə məlumatlandırılmaqla əmək bazarına, eləcə də peşə təhsilində hazırlanmasıdır. Təhsilalanlara ilkin sahibkarlıq bacarıqlarının aşılanması, əmək bazarının peşəyönümlü hazırlıqlı və əmək qabiliyyətli şəxslərlə təmin edilməsi də layihənin əsas məqsədlərindən biridir. Nazir onu da deyib ki, peşə təmayüllü siniflərdə tam orta təhsil səviyyəsində təlim müvafiq fənlərə üstünlük verilməklə Təhsil Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilən tədris planı və modul spesifikasiyası üzrə təhsilalanların meyl, maraq və qabiliyyətlərinə uyğun istiqamətlər üzrə təmayülləşmə əsasında təşkil ediləcək.

Məktəblərdə STEAM-ın tədrisinə başlanılacaq

Tədrisdə İKT-dən istifadə imkanlarının genişləndirilməsini nəzərdə tutan və indiyədək 26 min şagirdi əhatə edən “Rəqəmsal bacarıqlar” layihəsi də bu ildən genişləndirilir. Həm icra olunduğu şəhərlər, həm də əhatə etdiyi şagirdlərin sayının artırılacağı planlaşdırılan layihənin hədəfi 90 mindən çox şagirdi əhatə etməkdir. Nazir C.Bayramov informatika fənnini yeni formata dövrəyə gətirdiyi şagirdlərin sayının bu ildən 70 minə, gələnlərdə isə 100 minə çatdırılmasının nəzərdə tutulduğunu açıqlayıb.

Ancaq ən az bu layihə qədər uğur qazanaçağı şübhə doğurmayan yeni layihə də var. Təhsil naziri növbəti tədris ilindən start götürəcək həmin layihə barədə də məlumat verib. Onun fikrincə, təhsilin qarşısında duran vəzifələrdən biri məzmunun gələcək əmək bazarına, şagirdlərin meyl və maraqlarına uyğun formada yenilənməsindən ibarətdir. Ölkəmizdə ilk dəfə olaraq 6000-dən artıq şagird əhatə edilməklə məktəblərdə STEAM-ın (Təbiət elmləri, texnologiya, mühəndislik, incəsənət və riyaziyyatın integrativ tədrisi) tədrisinə start veriləcək. Dünyanın aparıcı təhsil sistemlərində tətbiq edilən bu yanaşma ötən tədris ilində araşdırılıb, aparıcı təhsil sistemlərinin mütəxəssisləri ilə birgə məzmun hazırlanıb. Bu ildən robototexnika və dizayn üzrə hazırlıq nəzərdə tutulan bu layihə də genişləndiriləcək. Belə ki, yeni modulunun məzmunları üzərində işin başlanıldığını xəbər verən Təhsil naziri aviamühəndislik, nanotexnologiyalar, kibernetika istiqamətləri üzrə növbəti tədris ilində hazırlıqların davam edəcəyini deyib. 2020/2021-ci tədris ilindən tətbiqi nəzərdə tutulan həmin istiqamətlər üzrə layihəyə cəlb edilən şagirdlərin sayının 20 minə çatdırılacağı hədəflənib.

Məktəbdə sağlam mühiti təmin edən bilməyənlər məktəb idarəetməsindən kənarlaşdırılırlar

Şagirdlərin sağlam böyüməsini, fiziki və mənəvi inkişafını, düzgün dəyərlərin formalaşdırılmasını ən vacib istiqamətlər-

dən hesab edən Təhsil naziri bunu təmin etmək istiqamətində nəzərdə tutulanlardan danışdı: “Bu baxımdan Azərbaycan məktəblərində düzgün mənəvi-psixoloji mühitin, şagirdlər arasında düzgün ünsiyyətin formalaşdırılması, şagird-müəllim münasibətlərində xüsusi olaraq buna diqqət edilməsi, valideynlərin tədris prosesinə daha aktiv cəlb edilməsi qarşımızda duran vəzifələrdəndir. Hesab edirik ki, məktəb rəhbərləri təhsil müəssisəsi daxilində istənilən neqativ halların aşkar edilməsi, onlara qarşı adekvat tədbirlərin görülməsini xüsusi diqqətdə saxlamalıdır. 2019-cu ilin may ayında Təhsil Nazirliyi tərəfindən imzalanmış xüsusi tədbirlər planının icrasını diqqətdə saxlayacağıq və çoxsaylı tədbirlər həyata keçirəcəyik”.

Onun sözlərinə görə, təhsil sistemində hər şeyin elektron qaydada aparılması neqativ halların sayını azaltsa da, il ərzində keçirilən nəzarət tədbirləri zamanı bir sıra neqativ hallar da öz təsdiqini tapıb.

“Müşahidələrimiz onu göstərir ki, bəzi hallarda qəbul edilən normativ qaydalar yerlərdə tam şəkildə icra edilmir”, - deyən C.Bayramov əlavə edib ki, bu il ərzində işlərinə yol verdikləri nöqsanlara görə 6 rayon təhsil şöbəsinin rəhbəri vəzifəsindən kənarlaşdırılıb. Eyni zamanda, məhz bu səbəbdən 10 rayon təhsil şöbəsinin və 3 ərazi maliyyə hesablaşma mərkəzinin rəhbərinə intizam tədbirləri tətbiq edilib. Bununla yanaşı, 8 nəfər məktəb direktoru, 6 nəfər direktor müavininin əmək müqaviləsinə xitam verilib, 29 nəfər direktor və 37 nəfər direktor müavini barəsində intizam tədbirləri tətbiq edilib.

C.Bayramov deyib ki, 80 nəfər məktəb direktorunun nəticələrinin davamlı şəkildə aşağı olması səbəbindən əmək müqaviləsinin uzadılmaması barədə qərar qəbul edilib. 7 hal üzrə materiallar toplanaraq hüquqi qiymət verilməsi üzrə aidiyyəti qurumlara göndərilib. Nazir qəti şəkildə bəyan edib: “Bu məsələlərə ciddi yanaşmalıyıq. Bu nöqsanlara yol verən şəxslər öz cəzalarını alacaqlar”.

Müəllim necə öyrətməlidir?

ADPU-nun rektoru, professor Cəfər Cəfərov gənclərin fiziki və mənəvi cəhətdən sağlam yetişdirilməsi üçün müəllimlərin üzərinə böyük məsuliyyət düşdüyünü deyib. Rektorun fikrincə, onlara vətən, xalq, dövlət sevgisini və müstəqil öyrənmə bacarığını öyrətməlidirlər: “Biz yeni nəslin nəyi öyrənməli olacağını bilməsi üçün hökmən ona iki bacarığı aşılamalıyıq. Birincisi, tələb olunan minimum rəqəmsal biliklərdir. İkincisi, ana dilimizlə yanaşı, ən az bir xarici dil, elm və texnologiya dili olan ingilis dilini hökmən öyrətməliyik. Bunlar bizim dünya elminə və siyasətinə, uğurlu işgüzar fəaliyyətə çıxışımızın birbaşa yoludur. Milli-mənəvi kök üzərində rəqəmsal bilik, bacarıqlar və dünyaya çıxış üçün ingilis dili, tələb olunan məlumatı əldə etmək üçün dünyagörüşü, maraq dairəsi və s. milli təhsilin istiqamətini formalaşdırmağa kömək edəcək vacib məsələlərdir”.

Təhsilin istiqaməti bəlli olduqdan sonra isə həmin istiqamət üzrə müəllimin necə öyrətməsi məsələsi gündəmə gəlir. C.Cəfərov əmindir ki, məlumat bolluğunda azmaq təhlükəsi ilə üzləşmiş gəncin çoxsaylı bilik və mənbələrdən nəyi, necə öyrənəcəyini tənzimləyən bələdçi, yönəldici, mentor müəllim yetişməlidir. Bununla bağlı ADPU-da artıq ənənəyə çevrilmiş humanist pedaqogika üzrə beynəlxalq və respublika oxuları təcrübəsindən danışan rektor hesab edir ki, artıq ötüüb keçmiş ehtiyaclar üçün kadr hazırlamaq dövrü deyil.

⇒ Ardı səh.4

Yeni dərslərin yeni hədəflərlə

← Əvvəlki səh.3

Dövrün tələbinə cavab vermək üçün isə 2021-ci ildə 100 illik yubileyini qeyd edəcək Pedaqoji Universitet "ADPU-2021 Strateji İnkişaf Planı"nda öz missiyasını pedaqoji sahədə təhsil və tədqiqatın əsas mərkəzi olaraq müəyyənləşdirib. Son 5 ildə pedaqoji kadr hazırlığında, müəllimlik peşəsinə maraqa ciddi dəyişikliklərə toxunan C.Cəfərov deyib: "3 il öncə 500-dən çox bal toplayıb müəllimlik peşəsinə 1-ci yerdə seçən abituriyentlərin sayı 25 nəfər olduğu halda, keçən il həmin göstərici ölkə üzrə 2090 nəfər, ADPU üzrə isə 566 nəfər idi. Cari ildə qəbul planını 96.4 faizlə ölkə ali məktəbləri arasında 6-cı yerdə başa vuran ADPU, əslində ilk dörd yeri tutmuş ali məktəblərin qəbulunluğunu cəmindən daha çox tələbə qəbulu həyata keçirir. Bu il ADPU-ya filiallar istisna olmaqla 2298 nəfər qəbul olub ki, onlardan da 339 nəfəri 500-dən çox bal toplayanlardır. Bu, Pedaqoji Universitetin təhsilində nəticənin son illərdə faizlə deyil, dərslərlə yaxşılaşdırılması deməkdir. Dolayısı ilə rəqəmlər bizə yaxın gələcəkdə yeni nəsil müəllim hazırlığı üçün böyük ümidlər verir".

Müəllimliyi bu peşəni sevənlər seçməlidirlər

Müəllim hazırlığında isə həmin ixtisası kimlərin seçməyi çox önəmlidir. C.Cəfərov deyib ki, müəllimliyi müəllim olmaq arzusu ilə yaşayan və bu peşəni sevən insanlar seçməlidirlər. Bu sahədə məktəblərin karyera məsləhət xidmətlərini artırmasını təklif edən rektorun fikrincə, əsas məsələlərdən biri də pedaqoji təcürədir: "Artıq ikinci ildir ki, ADPU-da pedaqoji (istehsalat) təcürə 14 həftə müddətində və çoxtərəfli müqavilələr əsasında təşkil edilir. Yola saldıığımız tədris ilində tələbələrimiz Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki müəssisələrdə, Bakı Şəhəri üzrə Təhsil İdarəsinin məktəb və liseylərində, Bakı Şəhəri İcra Hakimiyyətinin Məktəbəqədər Təhsil Müəssisələri və Uşaq Evləri İdarəsinin məktəbəqədər təhsil müəssisələrində və 2 özəl müəssisədə, filiallar üzrə isə Şəki, Şamaxı, Quba, Ağcabədi və Quba şəhərlərində 36 məktəbdə təcürə keçiblər. O cümlədən, "Tarix və coğrafiya müəllimliyi" və "Coğrafiya müəllimliyi" ixtisasları üzrə tələbələr Bakıda və ayrı-ayrı regionlarda çöl təcürəsində olublar".

Ancaq pedaqoji təcürə zamanı ortaya çıxan problemlər də olduğunu vurğulayan C.Cəfərov deyib ki, 2014-cü ildə təsdiq edilmiş ali təhsil ixtisaslarının dövlət standartına və tədris planlarına görə Bakıdakı bütün ali məktəblərin pedaqoji ixtisaslarında təcürələr eyni vaxtda başlayır və bir neçə min tələbə Bakının məktəblərinə, xüsusilə də şəhərin mərkəzində orta məktəblərə gedir və ciddi sıxıq yaranır. Məktəblərin mövcud infrastrukturunu və kadr potensialını nəzərə alınmadan normadan artıq yüklənmə nəticəsində pedaqoji təcürənin keyfiyyəti aşağı düşür. Bəzən tələbələr pedaqoji təcürə zamanı ancaq bir sinifdə sınaq dərslərini keçirlər. Halbuki tələbələrə sınaq dərslərini müxtəlif yaş qruplarındakı siniflərdə keçmək imkanı yaradıla bilər. Tələbələr sınaq dərslərində ixtisas müəllimləri ilə yanaşı, məktəb rəhbərliyinin də iştirak etməsinə məqsəduşuğün sayan rektorun fikrincə, tələbələr təcürə nəticələrinin məktəbin pedaqoji şurasında müzakirə olunması, tələbələr yalnız sınaq dərsləri ilə deyil, məktəbin ictimai həyatında, cəmiyyətlə, valideynlərlə işdə, məktəbin idarəolunmasında, bir sözlə, məktəb-şünaslıq məsələsində də fəal iştirakı arzu olunandır. Rektor təklif edib ki, növbəti 4 il ərzində də anoloji təcürə proqramı hələ ki, qüvvədə olacağı üçün bu sahədə koordinasiya gücləndirilsin. Bakı məktəblərinin pedaqoji təcürə imkanları nəzərdən keçirilməklə, hansı məktəbdə hansı ixtisaslar üzrə nə qədər tələbənin təcürə keçə biləcəyi limitləşdirilsin.

Pedaqoji təcürə məsələsində laqeydliyin tələbənin sonrakı karyeraya seçimdəki

Cəfər Cəfərov

Bəxtiyar Əliyev

Şahlar Əsgərov

Mehriban Vəliyeva

Şəbnəm Uğurlu

Fidan Əhmədova

təsirinə vurğulayan C.Cəfərov təhsil ictimaiyyəti, xüsusilə direktorlardan bu məsələnin vacib bir məsələ kimi diqqətdə saxlanmasını istəyib.

Təhsildə şəffaf və işlək mexanizmin yaradılması tarixi nailiyyətdir

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsinin sədr müavini Bəxtiyar Əliyev vurğulayıb ki, Azərbaycan təhsili qısa müddətdə böyük uğurlara imza atıb: "Hesab edirəm ki, 2018/2019-cu dərslərdə təhsildə görülən işlər yüksək qiymətləndirilməlidir. Ümummilli lider Heydər Əliyevin "Təhsil həyatımızın ən mühüm və gərəklidir, milli məqsədlər, milli mənafeələr əsasında qurulmalıdır" fikri göstərir ki, bu məqsədə xidmət edən təhsil islahatları olduqca əhəmiyyətlidir. Bu proses davamlı xarakter daşıyır və islahatların müsbət nəticələrini artıq görməyə başlamışıq. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında hazırlanaraq Təhsil Nazirliyi tərəfindən uğurla həyata keçirilən təhsil siyasəti ciddi dönüş və inkişafı tam təmin edib".

Bu da təsadüfi deyil. B.Əliyev vurğulayıb ki, Prezident İlham Əliyevin 24 oktyabr 2013-cü ildə imzaladığı "Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası"nda təhsilin inkişafı istiqamətləri, qarşıda duran vəzifələr dəqiq və aydın müəyyən edilib: "Onlardan biri də peşəkar müəllim kadrlarının hazırlanması, müəllim peşəsinin nüfuzunun artırılması və müəllimlərin sosial vəziyyətinin gücləndirilməsidir. Təhsil naziri Ceyhun Bayramovun da qeyd etdiyi 2014-cü ildən başlayaraq görülmüş işlərin nəticəsi, yəni, ali məktəblərə müəllim ixtisası üzrə qəbul olunanların böyük hissəsinin 500 baldan yuxarı bal toplayanlar olması, müəllimlərin diaqnostik qiymətləndirilməsinin yekunu olaraq onların sosial vəziyyətinin gücləndirilməsi kimi şəffaf və işlək mexanizmin yaradılması tarixi nailiyyət hesab edilməlidir".

Millət vəkili diqqətə çatdırıb ki, bütün bunlar Azərbaycanda təhsilin yeni inkişaf yoluna başladığının göstəricisidir. İstedadlı gənclərin, fədakar müəllimlərin birgə fəaliyyətinin nəticəsi, müəllim borcunu dərk etməsidir.

"Yaxşını tapıb nümunəyə çevirmək təkcə tərbiyə prosesində deyil, bütün sahə-

lərdə əhəmiyyətlidir", - deyən deputat bunu həm də əxلاق məsələsi sayır: "Bugünkü uğuru qiymətləndirməmək, müəllim və şagirdlərin əməyinə kölgə salmaq kimi cəhdlər pislənilməlidir. Müəllim əməyi ən böyük hörmətə layiqdir və bu, Azərbaycan təhsil siyasətinin mərkəzində dayanan məsələlərdəndir".

Millət vəkili bu gün beynəlxalq fənn olimpiadalarında Azərbaycanın təhsil uğurlarını nümayiş etdirən gənclərin sabah daha böyük uğurlara imza atacaqlarına inamını ifadə edib.

B.Əliyev təhsilin idarəedilməsi məsələsinə də toxunub. O hesab edir ki, təhsilin yeni idarə mexanizmlərinin işlənişini artırılması, ictimai özünü idarəetmə orqanlarının yaradılması bu sahədə atılan uğurlu addımlardandır: "Son illərin təcürəsinin təhlili göstərib ki, bu işləri görmədən keyfiyyətli təhsilə nail olmaq mümkün deyil. Ona görə də bu istiqamətdə görülən işlər tədqiqatlayıq. Təhsilin idarə edilməsinin yeni modelinin tək millətləşdirilməsi və tətbiqinin genişləndirilməsi olduqca zəruridir. Təhsilin keyfiyyəti təhsil müəssisələrində hazırlanan kadrların milli və beynəlxalq əmək bazarında rəqabətqabiliyyətli olması, ölkənin sosial-iqtisadi inkişafında rolunu müəyyən edir. Bununla bağlı yeni "2019-2023-cü illər üçün Azərbaycan Respublikasında ali təhsil sisteminin beynəlxalq rəqabətqabiliyyətinin artırılması üzrə Dövlət Proqramı"nın hazırlanması və icrası onu deməyə əsas verir ki, ali təhsilin keyfiyyətcə yeni mərhələsinə keçid artıq başlayıb".

Məktəbdə sağlam mühit psixoloji xidmətin təşkilindən asılıdır

B.Əliyev də müəllim hazırlığına xüsusi diqqət yetirilməsini zəruri hesab edib: "Müəllim hazırlığına münasibət dəyişib. Dövlət idarə edəcək, yeni texnologiya yaradacaq və tətbiq edəcək mütəxəssis və tələbdən yetişdirilməsi kimi strateji dövlət əhəmiyyətli bir missiyanı yerinə yetirən müəllimin hazırlanması, seçilməsi və qiymətləndirilməsi sahəsində əhəmiyyətli işlər görülməkdədir".

B.Əliyev də hesab edir ki, təhsilin qarşısında dayanan borc və müəllimin gərəyi əsas iş vətənpərvər, sağlam düşüncəli, milli-mənəvi keyfiyyətlərə malik gənclərin formalaşdırılmasıdır: "Bu, olduqca çətin bir işdir. Lakin həm də şərəflidir. Unutmaq olmaz ki, hər şagird müstəqil yaradıcı şəx-

siyyətdir. Onlarda olan bu böyük potensialı aşkar etmək və gerçəkləşdirmək də müəllimin borcu və vəzifəsidir. Bunun üçün də onun fərdi və yaş xüsusiyyətlərini dərindən bilməlidir. Şəxsiyyətyönümlü təhsilin uğurlu olması üçün bu, vacibdir".

Millət vəkili orta məktəblər də daxil olmaqla, bütövlükdə təhsil sisteminə çox böyük işlər görüldüyünü deyib: "Təhsil haqqında" Qanuna edilən 62 əlavə və dəyişiklikli "inqilabi dəyişiklik" adlandırılan millət vəkili bildirib ki, təhsil müəssisələrində və təhsilin bütün pillələrində psixoloji xidmətin təşkili ilə bağlı yeni konsepsiya, yanaşma tələb olunur. Onun fikrincə, məktəb psixoloqlarının yenidən hazırlanması, eləcə də müəllim hazırlığı ixtisaslarında tədris edilən psixologiya dərslərinə, proqramlarına yenidən baxılması əhəmiyyətli məsələlərdəndir. Uşaqların psixologiyasının öyrənilməsi və pedaqoji fəaliyyətdə bu məsələnin diqqət mərkəzində saxlanılması həyata zərurətə çevrilib: "Hesab edirəm ki, islahatların uğurla həyata keçirilməsi həm də psixoloji xidmətin təşkilindən asılıdır. Təəssüf ki, bu gün orta məktəblərdə psixoloji xidmətə münasibət ürəkaçan deyil, bəzi yerlərdə hətta formal xarakter daşıyır. Məktəblərin hazırlıqlı psixoloqlarla təmin edilməsi üçün yetərincə mütəxəssis yoxdur. Məktəb psixoloqlarının hazırlanması məsələsinə yenidən baxılmalıdır".

Bu istiqamətdə Təhsil Nazirliyində kifayət qədər ciddi tədbirlər görüldüyünü vurğulayan millət vəkili "Məktəblərin dos-tu" layihəsinin müsbət nəticələrinə diqqət çəkib. Layihənin davam etdirilməsini olduqca vacib hesab edib. Onun fikrincə, təhsil mühitinin yaradıcı təlim mühitinə çevrilməsi, yaradıcı təfəkkürə malik müstəqil şəxsiyyətlərin yetişdirilməsini təmin edən yaradıcı müəllimlərin və fəal-interactive təlim metodlarının hazırlanması baxımından da psixoloji xidmətin əsaslı şəkildə yenidən qurulması zəruridir: "Əksər hallarda müasir informasiya cəmiyyətinin yaranması qloballaşmanı o qədər sürətləndirib ki, mənlük şüuru yenidən formalaşan məktəbəqədər yaşlı uşaq ciddi psixoloji travmalara məruz qalır. Bu gün hər iki uşaqdan birində ya planşet, ya da smartfon var. Onlar hansı informasiyanı alırlar? Müəllim və valideynlərinin, yoxsa virtual dünyanın və oradakı yeni infoqrupların təsiri altında daha çox olurlar? Ona görə də uşaqların psixologiyasının öyrənilməsi və

pedaqoji fəaliyyətdə bu məsələnin diqqət mərkəzində saxlanılması vacibdir".

Deputat bildirib ki, istər tələbələr, istər orta məktəb şagirdlərinin fərdi-psixoloji xüsusiyyətlərinin nəzərə alınması, onların yeni təlim mühitinə və gələcək həyat fəaliyyətinə adaptasiyası, yaradıcılıq potensiallarının aşkar edilməsi və gerçəkləşdirilməsi, sağlam sosial-psixoloji iqlimin yaradılması, pedaqoji qabiliyyətlərin inkişaf etdirilməsi, xüsusi istedadlıların inkişafı təhsildə sosial-psixoloji xidmətin yenidən və əsaslı şəkildə qurulmasını tələb edir. Bu fəaliyyət sahəsinin hüquqi-metodiki bazası möhkəmləndirilməli, nəzarət gücləndirilməlidir.

O, nəzərə çatdırıb ki, Təhsil Nazirliyinin təklifi əsasında "Təhsil haqqında" Qanuna psixoloji xidmətin təşkili ilə bağlı yeni maddə əlavə edilib, məktəb psixoloqunun fəaliyyətini tənzimləyəcək qaydalar layihəsi hazırlanıb. Deputatın sözlərinə görə, bu qaydalar layihəsi təsdiq edildikdən sonra məktəb psixoloqlarının lazımi adekvat, vahid alətlərlə təmin edilməsi istiqamətində işlər görülməli, mövcud xarici testlərin standartlaşdırılması məsələsi həll edilə bilər. İslahatların uğurla həyata keçirilməsi həm də psixoloji xidmətin təşkilindən asılıdır.

İctimai Şura öz vəzifələrini yerinə yetirməyə hazırdır

Konfransda İctimai Şuranın yaradılması təhsilin gələcək inkişafında rolunu baxımdan xüsusi qeyd edilib. Təhsil Nazirliyində İctimai Şuranın üzvü, təhsil eksperti Şahlar Əsgərov şuranın cəmiyyətdə köprü rolunu oynayacağına, həm ictimaiyyətin rəyinin Nazirliyə çatdırılmasında, həm də Nazirliyin həyata keçirdiyi layihələrlə bağlı mövqeyinin ictimaiyyətə çatdırılmasında özünü düşən vəzifələrini öhdəsindən layiqincə gələcəyini deyib.

Onlar məsuliyyətini dərk edir

Təhsil Nazirliyinin tabeliyindəki akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin direktoru Mehriban Vəliyeva təhsil müəssisələrində idarəetmə, təhsil və təlim fəaliyyətinə danışıb.

Daha sonra Laçın rayonu Taxtakörpü qəsəbə tam orta məktəbinin gənc müəllimi Şəbnəm Uğurlu gənclərə yaradılan şəraiti yüksək qiymətləndirib. Gənc müəllimlərə yaradılan şərait, müəllimlərin verilən dəyər müəllimliyə həvəsi olanları daha da stimullaşdırıb.

Bu il ali təhsil müəssisələrinə qəbul imtahanlarında iştirak edən və yüksək balla pedaqoji ixtisası seçən Fidan Əhmədova isə qazandığı uğuru sınırlı bölüşüb: "Uğurun səbəbi təhsil aldığım məktəbin, zəhmətkeş, təcürəli müəllimlərimin mənə verdiyi bilik, formalaşdırdığı bacarıqlar oldu. Hər gün keçirilən mövzunu sinif yoldaşlarımızla müzakirə edərək, hansısa bir problemim həlli yollarını tapmaq üçün fikir mübadiləsi apararkən özümüzlə belə fərqi varmadıq ki, gələcəkdə qazanacağımız böyük bir uğuru təməli məhz indi qoyulur. Biz məktəbdə elmin sirlərini mənimsəməklə yanaşı, Vətəni sevməyi, insanlığı sevməyi, dostluq etməyi öyrəndik".

Müəllimlik ixtisasını seçən tələbə bunu uşaqlıqdan müəllimliyə olan həvəsi ilə izah edib: "Bu gün müəllimlər qarşısında çıxış edirəm. 4 il sonra özüm də müəllim olacağam. Məsuliyyətimini indidən dərk edirəm".

Təhsilin vəzifəsi sağlam nəsil yetişdirməkdir

Qarşıda duran ən böyük vəzifə təhsilin hər kəs üçün əlçatan, keyfiyyətli və rəqabətli olması, düzgün dəyərlər formalaşdırılmasıdır. Məhz bu istiqamətdə fəaliyyətini qurmaq üçün təhsilverənlər öz qeydlərini götürüb dərslərinə başlayır.

Yeni dərslərin mübarək!